
Computerboekhouden

Mariëlle de Kock

BKB

Vierde druk

Computerboekhouden

Computerboekhouden

Mariëlle de Kock

Vierde druk

Noordhoff Uitgevers Groningen/Houten

Omslagontwerp: G2K Designers, Groningen/Amsterdam
Omslagbeeld: Paul Kooi

Eventuele op- en aanmerkingen over deze of andere uitgaven kunt u richten aan: Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen, e-mail: info@noordhoff.nl

Deze uitgave is gedrukt op FSC-papier.

0 / 12

© 2012 Noordhoff Uitgevers bv Groningen/Houten / BPP Nederland

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van korte gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

ISBN (ebook) 978-90-01-84375-5

ISBN 978-90-01-81781-7

NUR 781

Woord vooraf bij de vierde druk

Het landelijk erkende Praktijkdiploma Boekhouden (PDB) bestaat uit de volgende modules:

- Basiskennis Boekhouden (BKB)
- Basiskennis Calculatie (BKC)
- Module Financiële administratie
- Module Kostprijscalculatie
- Module Bedrijfseconomie
- Module Periodeafsluiting.

Computerboekhouden is toegespitst op onderdeel II van het examen Basiskennis Boekhouden (BKB). Dit examenonderdeel toetst de kennis van het boekhoudprogramma AccountView en omvat:

- 1 het beschrijven van een aantal begrippen die verband houden met computerboekhouden;
- 2 het bijhouden van stamgegevens, het coderen en invoeren van boekingsstukken en het afdrukken en controleren van verwerkingsverslagen;
- 3 het samenstellen en afdrukken van overzichten en het rapporteren van de gegevens op deze overzichten.

Bij het samenstellen van dit boek is ervan uitgegaan dat de basisbegrippen van het boekhouden – onderdeel I van het examen – bekend zijn bij de cursisten. De bij Noordhoff Uitgevers bv verschenen uitgave *Basiskennis Boekhouden* behandelt deze basisbegrippen.

De behandelde stof in *Computerboekhouden* sluit zo veel mogelijk aan op de meest recente versie van het examenprogramma Basiskennis Boekhouden (BKB), dat is opgesteld door de Nederlandse Associatie voor Praktijkexamens.

Let op: Om met dit boek te kunnen werken, heeft u software nodig van AccountView. AccountView heeft voor dit onderdeel van het BKB-examen een speciale cd-rom ontwikkeld. De cd-rom is door opleidingsinstituten rechtstreeks bij AccountView te bestellen. Als student ontvangt u deze cd-rom, samen met een licentiecode, van uw opleider. Indien u niet bij een opleidingsinstituut staat ingeschreven, kunt u contact opnemen met salessupport@honu.nl.

Ik ben dank verschuldigd aan Hans Slabbekoorn, coördinator Onderwijsontwikkeling en Innovatie bij Markus Verbeek Praehop. Zonder zijn geduld en positieve woorden was dit boek er niet gekomen. Ook wil ik de medewerkers van AccountView bedanken voor hun snelle en adequate reactie op vragen en verzoeken. Speciale dank gaat uit naar mevrouw Els Frusch-Vroemen. Zij heeft het hele boek kritisch doorgewerkt en haar opmerkingen hebben het boek verrijkt.

Opmerkingen over de inhoud van deze uitgave die kunnen leiden tot verbeteringen in een volgende druk, zullen we in dank ontvangen. Het adres is: Noordhoff Uitgevers bv, Afdeling Hoger Onderwijs, Antwoordnummer 13, 9700 VB Groningen. E-mail kunt u richten aan: info@noordhoff.nl.

Almere, zomer 2012

Mariëlle de Kock

Inhoud

Studiewijzer 9

Deel 1

Werken met AccountView 11

- 1 Theorie computerboekhouden 13**
 - 1.1 Stamgegevens 13
 - 1.2 Invoer boekingsdocumenten 14
 - 1.3 Soorten boekhoudprogramma's 15
 - 1.4 Verwerkingsmethoden 15
 - Samenvatting 16

- 2 Een korte omschrijving van het boekhoudprogramma AccountView 17**
 - 2.1 Openings scherm AccountView 17
 - 2.2 Menustructuur AccountView 18
 - 2.3 Gebruik van de vensters 20
 - 2.4 Gebruik van de dagboeken 21
 - Samenvatting 22

- 3 Openen en organiseren van een administratie in AccountView 23**
 - 3.1 Gegevens Tuincentrum Natura Magistra Est 23
 - 3.2 Aanvullende informatie omtrent de voorbeeldadministratie 26
 - 3.3 Openen van de administratie 27
 - Samenvatting 29

- 4 Stamgegevens invoeren/wijzigen 31**
 - 4.1 Gegevens administratie 31
 - 4.2 Gegevens grootboek 33
 - 4.3 Gegevens btw 38
 - 4.4 Gegevens dagboeken 39
 - 4.5 Gegevens debiteuren en crediteuren 40
 - Samenvatting 43
 - Opgaven 44

- 5 Boeken in AccountView Inkoopboek 45**
 - 5.1 Werking dagboek Inkoopboek 45
 - 5.2 Openen dagboek Inkoopboek 46
 - 5.3 Venster Dagboekinvoer 47
 - 5.4 Invoer nieuwe inkoopfactuur 47
 - 5.5 Invoer creditnota 49
 - 5.6 Wijzigen ingevoerde bladzijden 51
 - 5.7 Invoerverslag Inkoopboek 52
 - Samenvatting 53
 - Opgaven 54

- 6 Boeken in AccountView Verkoopboek 57**
 - 6.1 Werking dagboek Verkoopboek 57
 - 6.2 Openen dagboek Verkoopboek 58
 - 6.3 Venster Dagboekinvoer 58
 - 6.4 Invoer nieuwe verkoopfactuur 58
 - 6.5 Invoer creditnota 61
 - 6.6 Wijzigen ingevoerde bladzijden 62
 - 6.7 Invoerverslag dagboeken 64
 - Samenvatting 65
 - Opgaven 66

7	Boeken in AccountView Bankboek/Kasboek	69
7.1	Werking dagboek Bankboek en Kasboek	69
7.2	Openen dagboek Bankboek en Kasboek	69
7.3	Venster Dagboekinvoer	70
7.4	Invoer dagafschrift	70
7.5	Invoer kasstuk	74
7.6	Wijzigen ingevoerde bladzijden	76
7.7	Invoerverslag dagboeken	77
	Samenvatting	78
	Opgaven	79

8	Boeken in AccountView Memoriaal	83
8.1	Werking dagboek Memoriaal	83
8.2	Openen dagboek Memoriaal	83
8.3	Venster Dagboekinvoer	84
8.4	Invoer dagafschrift	84
8.5	Wijzigen ingevoerde bladzijde	88
8.6	Invoerverslag dagboeken	88
	Samenvatting	89
	Opgaven	90

9	Rapportages maken in AccountView	93
9.1	Opbouw van het programma AccountView	93
9.2	Maken van selecties	94
9.3	Overzichten op het scherm	95
9.4	Rapportagescherm	98
9.5	Korte bespreking van de diverse rapportages	99
9.6	Vinden van fouten in de invoerverslagen	104
9.7	Toelichtingen op de diverse rapportages	105
	Samenvatting	106
	Opgaven	107

Deel 2

Examentraining 109

10	Examentraining 1	111
10.1	Voorinformatie	111
10.2	Opgaven	114

11	Examentraining 2	119
11.1	Voorinformatie	119
11.2	Opgaven	123

12	Examentraining 3	129
12.1	Voorinformatie	129
12.2	Opgaven	133

Bijlagen

A	Installatie AccountView	139
B	Importeren Startsituaties bij deel 1 en Administraties bij deel 2	141
C	Sneltoetsen	143

Studiewijzer

Het boek *Computerboekhouden* is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel behandelt alle aspecten van het voeren van een administratie in een financieel pakket, AccountView in ons geval. In de eerste hoofdstukken maken we kennis met de theorie van computerboekhouden en het boekhoudprogramma AccountView. Vanaf hoofdstuk 4 moet u zelf aan de slag met het programma. U gaat dan stamgegevens invoeren, boekingen doen in diverse dagboeken en rapportages maken in AccountView.

Het tweede deel staat geheel in het teken van de examentraining, want computerboekhouden is vooral een kwestie van doen. Voor het oefenen gebruiken we een aantal oude proefexamens van de Associatie voor Praktijkexamens. De oude examens zijn allemaal gebaseerd op administraties die door de Associatie voor Praktijkexamens in samenwerking met AccountView zijn ontwikkeld voor de examens.

Voor u begint

Voordat u begint met dit boek moet u een aantal voorbereidingen treffen.

- 1 Om te kunnen werken met dit boek heeft u AccountView-software nodig. Als student ontvangt u de cd-rom en licentiecode van uw opleider. Indien u niet bij een opleidingsinstituut staat ingeschreven, kunt u contact opnemen met salessupport@honu.nl
- 2 Met de cd-rom kunt u AccountView installeren op uw computer. Een installatiehandleiding vindt u achter in dit boek (bijlage A) of op www.bkb.noordhoff.nl.
- 3 Om nu ook echt aan de slag te kunnen, moeten er nog basisgegevens worden ingevoerd van de fictieve bedrijven waarmee we in dit boek werken. Deze gegevens hoeven niet handmatig te worden ingevoerd, maar kunnen worden geïmporteerd. Hoe u deze gegevens moet importeren leest u in bijlage B, achter in dit boek, of op de website www.bkb.noordhoff.nl. Op deze website vindt u ook de bestanden die u moet importeren.

De administraties en startsituaties

In het eerste deel van dit boek werken we met de administratie van Tuinbedrijf Magistra Est 2012. De gegevens van deze administratie zijn opgedeeld in zes startsituaties, zodat u, bij de start van ieder hoofdstuk, altijd een goede uitgangssituatie heeft.

In het tweede deel van het boek kunt u oefenen met oude proefexamens. Bij deze opgaven werkt u met administraties die zijn ontwikkeld door de Associatie en AccountView.

Let op: In het boek wordt op verschillende momenten aangegeven dat u een startsituatie of administratie moet importeren. Wanneer u vooraf direct alle startsituaties importeert (zoals in bijlage B beschreven) hoeft u aan het begin van de hoofdstukken alleen nog maar de administraties en startsituaties te openen!

Sneltoetsen

In bijlage C, achter in dit boek, vindt u een handig overzicht van de sneltoetsen die van pas kunnen komen bij het werken met AccountView.

Nieuws over examens

Voor nieuws en actualiteiten met betrekking tot de examens verwijzen we u naar de website van de Associatie voor Praktijkexamens: www.associatie.nl.

We wensen u veel succes en plezier bij het oefenen!

Deel 1

Werken met AccountView

- 1 Theorie computerboekhouden 13**
- 2 Een korte omschrijving van het boekhoudprogramma AccountView 17**
- 3 Openen en organiseren van een administratie in AccountView 23**
- 4 Stamgegevens invoeren/wijzigen 31**
- 5 Boeken in AccountView Inkoopboek 45**
- 6 Boeken in AccountView Verkoopboek 57**
- 7 Boeken in AccountView Bank-/Kasboek 69**
- 8 Boeken in AccountView Memoriaal 83**
- 9 Rapportages maken in AccountView 93**

In hoofdstuk 1 wordt eerst de theorie van het computerboekhouden geschetst, gevolgd door een korte omschrijving van AccountView in hoofdstuk 2. De financiële gegevens – en de toelichtingen daarop – van Tuincentrum Natura Magistra Est in hoofdstuk 3, vormen het uitgangspunt voor alle voorbeelden en opgaven in de resterende hoofdstukken van dit deel. In hoofdstuk 4 gaan we in op het wijzigen en invoeren van stamgegevens. In de hoofdstukken 5 tot en met 8 bespreken we het doen van boekingen in diverse dagboeken. Tot slot gaan we in hoofdstuk 9 in op het samenstellen en maken van rapportages in AccountView.

Theorie computerboekhouden

1

- 1.1 Stamgegevens
- 1.2 Invoer boekingsdocumenten
- 1.3 Soorten boekhoudprogramma's
- 1.4 Verwerkingsmethoden

Een bekend misverstand is dat computerboekhouden iets heel anders is dan 'gewoon' ofwel 'handmatig' boekhouden. Niets is minder waar. Het systeem van boekhouden blijft ongewijzigd. Alleen kan bij computerboekhouden volstaan worden met minder handelingen dan bij handmatig boekhouden, omdat het boekhoudprogramma zodanig geprogrammeerd is dat het een aantal bewerkingen automatisch uitvoert. Ook zijn er bij de betere boekhoudprogramma's diverse controles ingebouwd, vooral op het gebied van het evenwicht van de invoer – debet en credit moeten nog steeds altijd in evenwicht zijn. Hierdoor wordt de kans op het maken van fouten sterk verminderd. In *Computerboekhouden* wordt ervan uitgegaan dat de basisregels van het boekhouden bekend zijn; de inhoud van dit boek richt zich dan ook vooral op het werken met het boekhoudpakket Account-View. In dit hoofdstuk worden kort de belangrijkste begrippen met betrekking tot computerboekhouden behandeld.

■ ■ ■ 1.1 Stamgegevens

Voordat een onderneming gebruik kan maken van een boekhoudprogramma, moeten eerst alle stamgegevens in het programma worden ingevoerd. Stamgegevens bestaan uit de basisgegevens van een administratie, zoals:

- a NAW-gegevens onderneming
- b rekeningschema
- c dagboeken
- d gegevens debiteuren en crediteuren
- e btw-gegevens.

We gaan hierna kort in op deze basisgegevens.

Ad a NAW-gegevens onderneming

NAW-gegevens van de onderneming bestaan onder andere uit de naam, adresgegevens, telefoonnummers, faxnummers, e-mailadressen, websites, nummer inschrijving Kamer van Koophandel en btw-nummer.

Ad b Rekeningschema

Bij een rekeningschema kunnen we denken aan de nummers en namen van de grootboekrekeningen die worden gebruikt met daaraan gekoppeld alle kenmerken van die grootboekrekeningen, zoals:

- Is het een balans- of winst-en-verliesrekening (W&V-rekening)?
- Welke btw-code is aan de rekening gekoppeld?
- Eventuele verdichtingen. Met verdichten wordt het samenvoegen van grootboekrekeningen op de balans of op de W&V-rekening bedoeld. Zo kunnen we een balans publiceren waarop alle balansrekeningen staan vermeld, maar we kunnen ook een balans publiceren waarop aan de debetkant alle vaste activa (zoals pand, machines, inventaris, vervoersmiddelen) als één bedrag staan vermeld en ook alle vlottende activa (zoals kas, bank, debiteuren) bij elkaar zijn geteld. Dat wil zeggen: alle bezittingen zijn als twee posten opgenomen en aan de creditkant staan alleen de

posten eigen vermogen, schulden op lange termijn (langlopende passiva) en schulden op korte termijn (kortlopende passiva) vermeld.

Ad c Dagboeken

Welke dagboeken worden gebruikt en welke grootboekrekeningen c.q. subgrootboeken zijn hieraan gekoppeld? Denk hierbij aan het Inkoopboek; hierin wordt het saldo van de ingevoerde gegevens automatisch geboekt op de grootboekrekening Crediteuren en tegelijkertijd wordt ook de desbetreffende crediteurenkaart (= subadministratie crediteuren) bijgewerkt.

Bij een aantal pakketten is de grootboekrekening Crediteuren direct gekoppeld aan het dagboek Inkoopboek. Bij AccountView is de grootboekrekening Crediteuren niet zozeer gekoppeld aan het dagboek Inkoopboek, maar aan het nummer van de desbetreffende crediteur. Dit heeft het grote voordeel dat niet per crediteuren- of debiteurengroep een apart dagboek Inkoopboek aangemaakt hoeft te worden.

Wanneer bijvoorbeeld in het grootboek een scheiding wordt gemaakt tussen binnenlandse en buitenlandse debiteuren, dan zijn daarvoor meerdere grootboekrekeningen nodig. Dit betekent dat wanneer de grootboekrekening aan een dagboek wordt gekoppeld, ook meerdere dagboeken moeten worden aangemaakt. Bij het invoeren van boekingsstukken moet dan worden gekozen in welk dagboek dit moet gebeuren. In AccountView hoeft dat dus niet omdat de grootboekrekening aan de crediteur of debiteur is gekoppeld.

Ad d Gegevens debiteuren en crediteuren

Bij gegevens van debiteuren en crediteuren kunnen we denken aan debiteuren- en crediteurennummers, NAW-gegevens en financiële gegevens met betrekking tot debiteuren en crediteuren, zoals bankrekeningnummers, kortingsvoorwaarden en kredietlimieten.

Ad e Btw-gegevens

Bij btw-gegevens gaat het om de btw-tarieven die de onderneming hanteert en de bijbehorende btw-codes.

Gedurende de levensduur van de onderneming zullen de stamgegevens soms gewijzigd moeten worden. Bijvoorbeeld doordat er een contract met een nieuwe debiteur is afgesloten of doordat er een nieuwe grootboekrekening moet worden toegevoegd.

Bij de invoer van de stamgegevens moet zeer nauwkeurig te werk worden gegaan, aangezien een fout vaak in meerdere onderdelen van de administratie doorwerkt omdat de diverse onderdelen van een administratie bij een boekhoudpakket gekoppeld zijn. Er moet veel aandacht worden besteed aan de juistheid, tijdigheid en volledigheid van de invoer. Wordt bij het invoeren van het adres van een debiteur een fout gemaakt bij het huisnummer, dan wordt de factuur telkens naar een verkeerd adres gestuurd. Hierdoor zal ook de ontvangst van de vorderingen op deze debiteur vertraging oplopen en dat heeft weer consequenties voor de financiering van de onderneming.

■ ■ ■ 1.2 Invoer boekingsdocumenten

Na de stamgegevens kunnen de diverse boekingsdocumenten worden ingevoerd. Echter, waar bij een handmatige administratie eerst via de dagboeken en het journaal het grootboek kon worden bijgewerkt en daarna aan de hand van dezelfde boekingsdocumenten de diverse subadministraties bijgewerkt moesten worden, gebeurt dit in een boekhoudprogramma tegelijkertijd. Het programma vervaardigt na de invoer van een verkoopfactuur in het Verkoopboek een journaalpost en werkt zowel de grootboekrekening Debiteuren bij als de debiteurenkaart die bij de desbetreffende debiteur hoort.

Ook zijn er diverse grootboekrekeningen (in)direct gekoppeld aan een dagboek. Bij de invoer van het Inkoopboek hoeft de rekening Crediteuren niet te worden ingevuld. Doordat bij de invoer van de inkoopfactuur in het Inkoopboek de keuze is gemaakt voor een bepaalde crediteur, boekt het programma het saldo van de mutaties automatisch op de grootboekrekening Crediteuren en werkt het tegelijkertijd ook de crediteurenkaart van de desbetreffende crediteur bij. Invoer in het Verkoopboek geschiedt op dezelfde wijze als in het Inkoopboek met dien verstande dat aan dit dagboek via het debiteurennummer de grootboekrekening Debiteuren gekoppeld wordt. Bij het Bankboek wordt het saldo van de geboekte posten automatisch op de grootboekrekening Bank geboekt. Ditzelfde geldt op overeenkomstige wijze voor het dagboek Kasboek.

■ ■ ■ 1.3 Soorten boekhoudprogramma's

Er zijn diverse boekhoudprogramma's op de markt. Sommige programma's zijn gericht op de particuliere gebruiker, andere pakketten hebben meer mogelijkheden en zijn speciaal voor de zakelijke markt vervaardigd.

Veruit de meeste boekhoudprogramma's die gebruikt worden, zijn standaardpakketten en geen maatwerk. We kunnen dit vergelijken met het kopen van een kostuum. Ook hierbij zijn er twee mogelijkheden: ofwel we gaan naar een herenmodezaak en kopen een kostuum in onze eigen maat, of we gaan naar de kleermaker en laten een kostuum op maat maken. Beide keuzes hebben voordelen en nadelen.

	Standaardpakket	Maatwerk
Voordeel	Relatief goedkoop	Biedt precies die mogelijkheden die het bedrijf nodig heeft
Nadeel	Wellicht bevat het pakket niet alle mogelijkheden die nodig zijn of juist te veel mogelijkheden	Duur

Een aantal bekende boekhoudprogramma's is modulair opgebouwd. Dat wil zeggen dat het programma uit diverse onderdelen (= modules) bestaat, bijvoorbeeld financieel, facturering, calculatie, vermogensbeheer, voorraadbeheersing, waarbij de onderneming bij aanschaf kan aangeven welke modules wel of niet noodzakelijk zijn. Hoewel er dus sprake is van een standaardprogramma, hoeft de onderneming slechts te betalen voor de modules die worden aangeschaft. AccountView is ook een modulair opgebouwd pakket waarbij betaald wordt voor wat er wordt gebruikt. In alle uitvoeringen is standaard het financiële pakket opgenomen met de debiteuren- en crediteurensadministratie.

■ ■ ■ 1.4 Verwerkingsmethoden

Er zijn diverse mogelijkheden om de ingevoerde gegevens in de administratie te verwerken. De bekendste hiervan zijn batchverwerking en directe ofwel realtimeverwerking.

■ ■ Batchverwerking

Bij batchverwerking worden de ingevoerde gegevens eerst verzameld in een batchbestand. Na de invoer wordt een invoerverslag uitgedraaid, dat moet worden gecontroleerd en geaccordeerd door de functionaris die heeft ingevoerd en ook door zijn of haar leidinggevende. Meestal worden op een vast tijdstip van de dag de gegevens in de batchbestanden doorgeboekt in de administratie.

Voordelen:

- Het doorboeken van de ingevoerde gegevens kan plaatsvinden op een moment dat er weinig beroep wordt gedaan op de computercapaciteit, bijvoorbeeld 's nachts.
- Er is door de geparafeerde invoerverslagen sprake van een goede audittrail (= controlespoor). Bij eventuele fouten in de administratie kan aan de hand van de invoerverslagen worden vastgesteld wie er verantwoordelijk is voor de fout.

Nadeel:

- De administratie is niet op elk moment van de dag helemaal bij. De gegevens die op het scherm of op een afdruk zichtbaar zijn, geven de stand weer direct na de laatste batchverwerking en niet de actuele stand.

■ ■ Directe of realtimeverwerking

Tegenover batchverwerking staat directe verwerking van de administratieve gegevens. Elke boeking wordt direct in de administratie verwerkt. AccountView maakt gebruik van realtimeverwerking.

Voordeel:

- De administratie geeft altijd de actuele stand aan.

Nadelen:

- Het vaststellen van de verantwoordelijkheid bij fouten bij de invoer is moeilijker doordat de invoercontroles minder scherp geregeld zijn.
- Het systeem legt een groter beslag op de beschikbare computercapaciteit.

■ ■ ■ Samenvatting

- Computerboekhouden is niet wezenlijk verschillend van handmatig boekhouden.
- De juistheid, tijdigheid en volledigheid van de invoer van de stamgegevens is van groot belang.
- Binnen het boekhoudpakket worden het grootboek en de eventuele subadministraties tegelijkertijd bijgewerkt.
- Er zijn verschillende boekhoudprogramma's op de markt, variërend van standaardpakketten tot maatwerk.
- De gehanteerde verwerkingsmethoden liggen tussen batchverwerking en realtimeverwerking.